

Správa o výsledku kontroly pripravenosti na čerpanie a čerpania prostriedkov v rámci Operačného programu Vzdelávanie a Operačného programu Výskum a vývoj v programovom období 2007 – 2013

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2009; jej účelom bolo preveriť, v akom štádiu je príprava na čerpanie a čerpanie prostriedkov z Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“) v rámci Operačného programu Vzdelávanie (ďalej len „OPV“) a Operačného programu Výskum a vývoj (ďalej len „OPVaV“) v novom programovom období.

Predmetom kontrolnej akcie bola realizácia OPV, na ktorý sú poskytované prostriedky z Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“) a OPVaV spolufinancovaného z EFRR a štátneho rozpočtu SR.

Kontrola bola vykonaná v čase od 23. 02. 2009 do 24. 04. 2009 na **Ministerstve školstva SR** (ďalej len „MŠ SR“) a v **Agentúre MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ** (ďalej len „Agentúra“) za obdobie rokov 2007, 2008 a 2009 do času výkonu kontroly.

1. Všeobecná časť

MŠ SR bolo uznesením vlády SR č. 457/2006 schválené ako Riadiaci orgán (ďalej len „RO“) pre OPV, čo bolo aktualizované uznesením vlády SR č. 832/2006, ktorým bolo zároveň schválené ako RO aj pre OPVaV.

OPV financovaný z ESF a OPVaV financovaný z EFRR sú dva z troch operačných programov spoločných pre obidva ciele Národného strategického rámca – Konvergenciu a Regionálnu konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

1.1 Operačný program Vzdelávanie

Programový dokument OPV bol schválený 07.11.2007 Európskou komisiou a je referenčným dokumentom pre programové obdobie 2007 – 2013, na základe ktorého bude poskytovaná podpora na rozvoj ľudských zdrojov s využitím zdrojov ESF a národných zdrojov. Dokument vychádza zo štruktúry Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007 – 2013.

Konkrétne opatrenia sa zameriavajú na posilnenie ľudského kapitálu, najmä prostredníctvom podpory vzdelávania v jednotlivých segmentoch vzdelávacieho systému:

regionálne školstvo, vysoké školstvo a ďalšie vzdelávanie. Podpora sa uskutoční formou vytvárania a zavádzania reforiem do systémov vzdelávania a odbornej prípravy s ohľadom na potreby vedomostnej spoločnosti a celoživotného vzdelávania.

Globálnym cieľom OPV je zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti SR prostredníctvom prispôsobenia vzdelávacieho systému potrebám vedomostnej spoločnosti. Z geografického hľadiska pokrýva OPV celé územie SR a v rámci celkovej finančnej alokácie na roky 2007 - 2013 je preň vyčlenených celkom 617 801 578 EUR (18 611 890 339 SKK).

1.2 Operačný program Výskum a vývoj

OPVaV bol schválený Európskou komisiou 28. 11. 2007. Jeho zámerom je napomôcť rovnovážnemu rozvoju výskumu v jednotlivých regiónoch SR a k zlepšeniu podmienok pre realizáciu národných a medzinárodných projektov.

Cieľom OPVaV je modernizácia a zefektívnenie systému podpory výskumu a vývoja a skvalitnenie infraštruktúry vysokých škôl, zvýšiť a zlepšiť investície do výskumu a technického rozvoja a prepojenia vedeckej sféry s aplikáciou výskumno-vývojových výsledkov do praxe. Finančná alokácia z EFRR pre OPVaV na roky 2007-2013 predstavuje sumu 1 209 415 373 EUR (36 434 847 527 SKK).

1.3 Charakteristika, postavenie a pôsobnosť Ministerstva školstva SR v rámci operačných programov

V rámci OPV a OPVaV plní MŠ SR úlohy RO na druhej úrovni subjektov zapojených do čerpania fondov EÚ na základe čl. 60 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006. Zodpovedá za systém riadenia, implementácie, finančného riadenia a kontroly realizácie pomoci z ESF a EFRR. Časť právomocí delegovalo na sprostredkovateľské orgány pod RO, a to Agentúre a Ministerstvu zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“) v OPV a Agentúre v OPVaV.

MŠ SR v plnom rozsahu zodpovedá za vykonávanie implementácie národných projektov OPV a OPVaV v zmysle všeobecného nariadenia a nariadenia Komisie (ES) č. 1828/2006.

1.4 Posudzovanie, schvaľovanie a realizácia operačných programov

V pôsobnosti MŠ SR ako RO bolo k 31. 12. 2008 vyhlásených celkom 26 výziev a priamych zadaní: z toho 18 výziev v rámci OPV a priamych zadaní a 8 výziev v rámci OPVaV. Finančné prostriedky boli alokované (ŠF+ŠR) v celkovej sume 458 872 734 EUR (13 824 000 000 SKK), z toho OPV v sume 175 064 728 EUR (5274000000 SKK) a OPVaV v sume 283 808 006 EUR (8550000000 SKK).

V OPV vyhlásilo MŠ SR 7 priamych zadaní národných projektov, Agentúra vyhlásila 8 výziev dopytovo orientovaných projektov a MZ SR vyhlásilo 3 výzvy.

Z celkového počtu 8 výziev v OPVaV vyhlásilo MŠ SR 2 výzvy – priamych zadaní národných projektov a Agentúra vyhlásila 6 výziev na dopytovo orientované projekty.

V roku 2009 bolo ku dňu kontroly 03. 04. 2009 vyhlásených celkom 7 výziev a priamych zadaní (3 v OPV, z toho jedno priame zadanie MŠ SR, 2 výzvy boli vyhlásené Agentúrou a 4 výzvy v OPVaV vyhlásené Agentúrou).

V aktuálnej verzii Systému riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 - 2013 (ďalej len „Systém riadenia ŠF a KF“) sú definované postavenie, úlohy, zodpovednosť, práva a povinnosti RO. Na základe vykonanej kontroly a vyhodnotenia zistení možno konštatovať, že z hľadiska oprávnení si MŠ SR plní úlohy vyplývajúce z citovaného Systému

riadenia ŠF a KF.

Z hľadiska čerpania zo štrukturálnych fondov v rámci národných projektov sú možnosti pružnejšej prípravy oprávnených žiadateľov, čím by sa dosiahla vyššia účinnosť pomoci a efektívnejšie dosiahnutie požadovaného cieľa priameho zadania.

K procesu schvaľovania žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“) vydal Centrálny koordinačný orgán (ďalej len „CKO“) dokument Systém riadenia ŠF a KF, ktorého cieľom je stanoviť pre jednotlivé RO pravidlá a minimálne požiadavky v súvislosti s procesom schvaľovania žiadostí o NFP v rámci riadenia implementácie štrukturálnych fondov.

Vo zverejnení výzvy na predkladanie žiadostí o NFP sa stanovuje presný termín uzávierky, vrátane hodiny. Žiadateľ o NFP v prechodnom období do 31.12.2008, kedy platila výnimka z povinnosti elektronického predkladania žiadosti cez verejný portál ITMS, mohol v prípade jeho nefunkčnosti podávať žiadosť osobne.

Agentúra v prechodnom období informovala žiadateľov o podmienkach splnenia náležitostí kontroly formálnej správnosti v usmernení, príručkou pre žiadateľa, organizovaním školení a komunikáciou so žiadateľmi. Z podkladov a vyjadrenia Agentúry vyplynulo, že systém nespĺňal požiadavky spoľahlivosti, najmä tým, že:

- nie je súlad medzi dokumentmi uvedenými v Systéme riadenia ŠF a KF na programové obdobie 2007 - 2013 s výstupmi zadanými v ITMS,
- v skupinách výdavkov sú neúplné číselníky v ITMS,
- pri registrácii žiadostí o NFP v ITMS sú požadované mnohé zbytočné údaje, ktoré po ukončení prechodného obdobia zanikli,
- IT monitorovací systém v používaní „zamrzá“,
- dochádza k zlyhávaniu spojenia s DataCentrom, pričom nie je účinné ani opätovné prihlasovanie sa užívateľov,
- vyskytujú sa systémové chyby, napr. pri registrácii žiadosti o NFP nie je možnosť exportovať výstupy z ITMS,
- v systéme sú zle nastavené práce s rozpočtom a jeho možnými úpravami po predbežnej finančnej kontrole,
- textové polia sú krátke a nevyhovujú napr. potrebám hodnotiaceho procesu.

Dôsledkom je skutočnosť, že užívatelia systému sa musia prispôbovať jeho možnostiam, namiesto toho, aby systém sa prispôbil reálnym potrebám implementačných procesov.

1.4.1 Vyhlasovanie výziev v roku 2008 – Operačný program Vzdelávanie

MŠ SR ako RO v rámci priameho zadania vyhlásilo v kontrolovanom období 8 národných projektov priamym zadaním pre OPV. Oprávnenými žiadateľmi boli priamo riadené organizácie rezortu: Štátny pedagogický ústav (2 zadania), Ústav informácií a prognóz školstva (2 zadania), Štátny inštitút odborného vzdelávania (2 zadania), Metodicko-pedagogické centrum a Štátna školská inšpekcia (po 1 zadaní).

Kontrolou NKÚ SR bol preverený spôsob vykonávania povinností vyplývajúcich RO zo Systému riadenia ŠF a KF pri implementácii formou národných projektov s priamym zadaním a bolo zistené, že od vyhlásenia dvoch priamych zadaní (14.05.2008) pre žiadateľa – Ústav informácií a prognóz školstva, na spolufinancovanie štyroch projektov „Modernizácia vzdelávacieho procesu na stredných školách“ v rámci opatrenia 4.1 v celkovej výške 46 330 427 EUR (1 395 750 500 SKK), až po splnenie potrebných náležitostí akceptačného listu žiadateľom, boli zmluvy o poskytnutí NFP medzi MŠ SR a žiadateľom uzavreté 01.12.2008, resp. 02.12.2008.

V zmysle lehôt Systému riadenia ŠF a KF podľa čl. 4.2.2 ods. 89 zabezpečí RO informovanie

všetkých žiadateľov, ktorých žiadosti boli predmetom schvaľovacieho procesu, o schválení/neschválení ich žiadosti o NFP prostredníctvom zaslania Oznámenia a schválení žiadosti o NFP „...v prípade časovo ohraničených výziev do 100 dní od konečného termínu na predkladanie žiadostí o NFP uvedenom vo výzve na predkladanie žiadostí.“

Nakoľko 23.09.2008 odoslalo MŠ SR úspešným žiadateľom Oznámenie o schválení žiadosti o NFP, lehota informovania 71 dní bola dodržaná. Z realizácie priamych zadaní je však zrejmý značný časový odstup medzi vyhlásením národného projektu a uzavretím zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ktorý v uvedených prípadoch predstavuje viac ako 6 mesiacov, čo indikuje posun realizácie projektu a napĺňanie cieľa.

Harmonogram výziev obsahuje časový plán a charakteristiku výziev na predkladanie žiadostí o NFP na dopytovo-orientované projekty financované OPV. Výzvy na jedno opatrenie sa v rámci celého programového obdobia 2007 – 2013 opakujú až do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na dané obdobie.

V roku 2008 mala Agentúra zostavený Indikatívny harmonogram výziev, ktorý v priebehu roka aktualizovala štyrikrát a pôvodný plánovaný objem finančných prostriedkov na jednotlivé výzvy v celkovej výške 61,243 mil. EUR (1 845 mil. SKK) sa znížil na 24,563 mil. EUR (740 mil. SKK), vyhlásením výziev s alokáciou vo výške 49,957 mil. EUR (1 505 mil. SKK) na schválené projekty.

V priebehu roka sa aj vplyvom odkladu plánovaného termínu vyhlasovania výziev u niektorých opatrení prioritných osí znížil indikatívny objem finančných prostriedkov a posúvalo sa ich čerpanie. U niektorých opatrení nebol tento harmonogram dodržaný, taktiež nekorešpondovali termíny vyhlasovania s harmonogramom.

Harmonogramy výziev na predkladanie žiadostí o NFP boli Agentúrou vypracované v októbri príslušného roka na nasledujúci rok a majú indikatívny charakter. Harmonogramy výziev sa aktualizujú najmä vzhľadom na požiadavky, ktoré vyplývajú z potrieb rezortu, nového právneho prostredia a vývoja hospodárskej a spoločenskej situácie. V priebehu príslušného roka sú harmonogramy upravované aj v súvislosti s aktuálnou situáciou, napr. nastavenie kritérií oprávnenosti, zmena príslušných predpisov. Všetky zmeny harmonogramu výziev sú schvaľované RO.

Z predloženého prehľadu doručených žiadostí o NFP bola vybratá vzorka 9 projektov z OPV za účelom zhodnotenia spôsobu predkladania, posudzovania, schvaľovania a realizácie projektov operačných programov.

Výber vzorky bol uskutočnený náhodným výberom a bol zvolený podiel 5 % až 10 % zazmluvnených projektov z počtu schválených, s prihliadnutím na početnosť a rovnomernosť rozloženia v rámci regiónov SR (pokiaľ to umožňoval výber).

Formou náhodného výberu boli vybraté 2 žiadosti o NFP schválené v rámci výzvy vyhlásenej 11.03.2008 pre opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú, kde bolo prijatých celkom 119 žiadostí na požadovanú výšku NFP v celkovom objeme 21 663 986 EUR (652 649 264 SKK). Bolo zistené, že po kontrole formálnej správnosti a odborného hodnotenia žiadostí výberová komisia schválila 20 projektov s celkovou sumou 3 491 771 EUR (105 193 112 SKK). Ku koncu kontroly boli uzavreté zmluvy o poskytnutí NFP celkom s 18 žiadateľmi v sume 2 810 621 EUR (84 672 790 SKK). V dvoch prípadoch Agentúra už schválené žiadosti o NFP vyradila z evidencie, nakoľko žiadatelia ani na základe výzvy v stanovenej lehote nedoplnili povinné prílohy k akceptačnému listu, čím nespĺnili podmienky pridelenia NFP.

Na výzvu vyhlásenú 18.03.2008 pre opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú bolo prijatých celkom 192 žiadostí o NFP v celkovom objeme 23 005 688 EUR (693 069 344 SKK). Prijímanie žiadostí bolo ukončené 09.06.2008. Po kontrole formálnej správnosti žiadostí a odborného hodnotenia, výberová komisia schválila 61 žiadostí v celkovej sume 6 869 979 EUR (206 964 978 SKK). K 19.02.2009 boli zazmluvnené všetky schválené žiadosti o NFP vo

(200 704 770 SKK) pomoci. K 17.02.2007 boli zazmluvnené všetky schválené žiadosti o NFP vo výške 6 745 481 EUR (203 214 368 SKK).

Na základe náhodného výberu boli posúdené 2 žiadosti o NFP schválené v rámci tejto výzvy a bolo zistené, že v jednom prípade (podľa potvrdenia o registrácii), bola Agentúre žiadosť doručená 7 dní po ukončení prijímania žiadostí. Tak v príslušnej výzve, ako aj v záverečnej správe zo zasadnutia výberovej komisie je uvedený ako dátum ukončenia prijímania žiadostí 09.06.2008. V evidenčnej knihe prijatých žiadostí o NFP bol pod položkou 160 uvedený ako dátum prijatia predmetnej žiadosti 09.06.2008.

Z uvedeného vyplýva nezrovnalosť v evidencii doručených žiadostí, prípadne možnosť jej zaradenia do schvaľovacieho procesu po ukončení prijímania žiadostí, ktorá vznikla subjektívnou chybou zamestnanca.

1.4.2 Vyhlasovanie výziev v roku 2008 – Operačný program Výskum a vývoj

Harmonogram výziev OPVaV bol v priebehu roka 2008 aktualizovaný dvakrát s tým, že voči pôvodnému plánovanému objemu finančných prostriedkov na jednotlivé výzvy v celkovej sume 340 mil. EUR (10 250 mil. SKK) sa znížil na 101 mil. EUR (3 050 mil. SKK), v ktorom však nie sú započítané už vyhlásené výzvy.

MŠ SR ako RO vyhlásilo k 31.12.2008 celkom 8 výziev (z toho 2 priame zadania na národné projekty) na predkladanie žiadostí o NFP (bez prioritných osí týkajúcich sa technickej pomoci). Agentúra ako SORO vyhlásila 6 výziev na predkladanie žiadostí o NFP.

V rámci OPVaV bolo k 31.12.2008 prijatých 143 žiadostí o NFP s celkovou výškou žiadaných prostriedkov z EFRR v sume 273 594 020 EUR (8 242 293 446 SKK), z ktorých 52 žiadostí v celkovej sume 70 033 850 EUR (2 109 839 765 SKK) bolo zamietnutých. Dôvodmi zamietnutia boli najmä nesplnené kritériá oprávnenosti a úplnosti v rámci kontroly formálnej správnosti. Schválených bolo 70 žiadostí o NFP v celkovej sume 116 938 190 EUR (3 522 879 912 SKK), čo predstavuje 42,7 % požadovanej výšky finančných prostriedkov z EFRR, bolo zazmluvnených 21 projektov v celkovej sume 68 038 880 EUR (2 049 739 298 SKK), z ktorých 10 sa začalo realizovať. Žiaden projekt nebol ukončený.

Z predloženého prehľadu doručených žiadostí o NFP v OPVaV z ukončených výziev bola vybratá vzorka 7 projektov na vyhodnotenie spôsobu predkladania, posudzovania, schvaľovania a realizácie projektov operačného programu. Výber vzorky bol uskutočnený náhodným výberom a bol zvolený podiel 10 % zazmluvnených projektov z počtu schválených. Kontrolou realizácie výzvy k predkladaniu žiadostí o NFP na podporu sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja z 20.05.2008 bol určený dátum uzávierky prijímania žiadostí na 25.08.2008. Bolo zistené, že výberová komisia schválila 28 projektov s celkovou sumou 33 848 611 EUR (1 019 723 249 SKK) NFP. V čase výkonu kontroly nebola v rámci opatrenia uzavretá žiadna zmluva o poskytnutí NFP.

V rámci uvedeného opatrenia boli vybraté 3 žiadosti o NFP, pričom bolo zistené, že u všetkých troch žiadostí od termínu ukončenia prijímania žiadostí po oznámenie o schválení/neschválení žiadosti uplynulo 116 dní, čo znamená, že **nebola dodržaná 100-dňová lehota na oznámenie o schválení/neschválení žiadosti o NFP v zmysle čl. 4.2.2 ods. 89 Systému riadenia ŠF a KF a príručky pre žiadateľa, prílohy výzvy**. Prekročenie lehoty umožnil Agentúre svojím súhlasom CKO z titulu náročnosti posudzovania, špecifických potrieb výzvy, vysokej odbornosti posudzovateľov, ako aj vylúčenia konfliktu záujmov pri ich výbere. Aj v ďalších dvoch vybratých žiadostiach o NFP výzvy k opatreniu 4.1. – podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu v Bratislavskom kraji bolo zistené **nedodržanie 100-dňovej lehoty na oznámenie o schválení/neschválení žiadosti o NFP v zmysle čl. 4.2.2 ods. 89 Systému riadenia ŠF a KF**.

1.4.3 Harmonogram a vyhlasovanie výziev na rok 2009

Pre rok 2009 má MŠ SR ako riadiaci orgán vypracovaný Indikatívny harmonogram výziev na podávanie žiadostí o NFP, na 9 výziev v OPV s indikatívnou alokáciou vo výške 104 319 392 EUR (3 142 726 003 SKK) a 11 výziev v OPVaV s alokáciou 540 000 000 EUR (16 268 040 000 SKK). S ohľadom na aktuálnosť výziev v čase kontroly boli v roku 2009 Agentúrou vyhlásené 2 výzvy v OPV a 4 výzvy v OPVaV.

Na základe výsledku kontroly možno konštatovať, že nedostatky, resp. nesúlad v lehotách vyplývajú z nejednoznačne stanovených podmienok schvaľovacieho procesu žiadostí (napr. lehota na oznámenie o schválení či neschválení žiadosti o NFP), zmien harmonogramu na základe spoločenských a hospodárskych požiadaviek.

2. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť vynakladania finančných prostriedkov

2.1 Dodržiavanie pravidiel rozpočtového hospodárenia a pravidiel pre implementáciu nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 pri financovaní operačných programov v období rokov 2007, 2008 a 2009

Vo vzťahu k plneniu požiadaviek príslušných ustanovení všeobecného nariadenia a ustanovení implementačného nariadenia pri plnení funkcií RO bolo zistené, že samotná implementácia a využívanie finančných prostriedkov štrukturálnych fondov v roku 2008 a v súčasnosti vo vzťahu k vyhlasovaným výzvam sú v trende rastu. Nakoľko vyhlásené výzvy a realizácia schválených projektov ešte nemajú plnohodnotný dopad na čerpanie finančných prostriedkov z euro fondov, pretože sa jedná o dlhodobé čerpanie a s ohľadom na krátku lehotu implementácie operačných programov, nie je možné vyhodnotiť mieru ich čerpania za optimálnu.

Riadiaci orgán splnomocnil Agentúru na výkon právomocí a zodpovednosti pri riadení a implementácii OPV a OPVaV v zmysle čl. 59 všeobecného nariadenia.

Kontrolou dodržiavania požiadaviek v zmysle čl. 60 všeobecného nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 a príslušných ustanovení vykonávacieho nariadenia Komisie (ES) č. 1828/2006 pri plnení funkcií delegovaných na SORO bolo zistené, že ich Agentúra zabezpečuje v súlade s citovaným ustanovením.

2.2 Plnenie rozpočtu na realizáciu cieľov v rámci operačných programov

Podľa Finančného plánu príslušného operačného programu sú na jednotlivé roky programového obdobia 2007 - 2013 alokované finančné prostriedky v ročných záväzkoch. Ku koncu roka 2008 bolo v OPV alokovaných spolu 726 825 389 EUR (21 896 341 669 SKK), zazmluvnené boli projekty v hodnote 82 033 517 EUR (2 471 341 754 SKK) a čerpané bolo 915 651 EUR (27 584 902 SKK), t.j. 0,13 % celkových alokovaných finančných prostriedkov. V OPVaV bolo alokovaných 1 422 841 617 EUR (42 864 526 553 SKK) a zo zazmluvnených 3 392 637 EUR (102 206 588 SKK) bolo čerpanie vo výške 809 367 EUR (24 383 000 SKK), t.j. 0,06 % celkových alokovaných finančných prostriedkov.

Na celé programové obdobie je v programových dokumentoch operačných programov vypracovaný finančný plán podľa prioritných osí, cieľov a zdrojov financovania, ktorých čerpanie k 31.12.2008 bolo na Technickú pomoc v OPV vo výške 3,07 % celkových alokovaných finančných prostriedkov a v OPVaV vo výške 0,06 % celkových alokovaných finančných prostriedkov v celkovej sume 1 676 320 EUR (50 501 000 SKK).

2.3 Technická pomoc

Stav implementácie k 31.12.2008 v rámci OPV predstavuje čerpanie finančných prostriedkov na spolufinancovanie v sume 915 651 EUR (27 584 902 SKK), t.j. 0,13 % alokovaných prostriedkov a v rámci OPVaV celkom 809 367 EUR (24 383 000 SKK), čo je 3,8 % alokovaných prostriedkov.

Podľa vyjadrenia Agentúry je čerpanie primerané vzhľadom k rozbiehajúcemu sa procesu.

Na nízke čerpanie euro fondov má okrem iného vplyv ročný sklz prípravy a schválenia operačných programov Komisiou ES v novembri 2007, čo v programovom období 2007 - 2013 je strata 20 % časovej kapacity. Z hľadiska časového je stratou aj dodržiavanie lehoty oznámenia o schválení/neschválení žiadosti o NFP.

Agentúra v kontrolovanom období čerpala finančné prostriedky na Technickú pomoc na kapitálové výdavky – nákup výpočtovej techniky, personálne výdavky – refundácie miezd a publicitu – inzeráty, televízne šoty 8 projektmi v rámci OPV.

Kontrolu čerpania finančných prostriedkov na Technickú pomoc vykonal RO, ktorý potvrdil s malou výhradou účel použitia a efektívnosť ich čerpania.

Na základe vyžiadania NKÚ SR predložilo MŠ SR zoznam projektov v OPV a OPVaV, u ktorých boli realizované platby a čerpanie finančných prostriedkov v rámci opatrení prioritných osí Technická pomoc.

Výber vzorky ku kontrole bol volený tak, aby sa vykonala kontrola čerpania finančných prostriedkov v oboch operačných programoch, vo všetkých opatreniach a v každom druhu výdavku (kapitálové, personálne a publicita) a období čerpania (roky 2007 a 2008).

Kontrola bola vykonaná u 7 projektoch s celkovými oprávnenými výdavkami v sume 279 842 EUR (8 430 546 SKK) z celkového čerpania 1 676 329 EUR (50 501 090 SKK), t.j. 16,7 % a bolo zistené, že predmetom projektov bolo:

- obstaranie výpočtovej techniky v nárokovanej sume 77 435 EUR (2 332 793 SKK) čo je 54,9 % z celkovej sumy dodávok,
- propagácia, reklama, inzercia, výroba a distribúcia audiovizuálneho diela v sume 65 398 EUR (1 970 191 SKK),
- platby za mzdové zabezpečenie vrátane odmien a odvodov formou refundácie reálne vyplatených miezd v celkovej sume 195 839 EUR (5 899 840 SKK),
- refundácia za mzdové zabezpečenie (vrátane odvodov), materiálno-technické zabezpečenie, poskytovanie informácií a na propagáciu OPV a OPVaV, v celkovej sume 44 392 EUR (1 337 362 SKK).

MŠ SR ako platobná jednotka následne vykonávalo overenie na mieste, o čom vyhotovil správu. Vo vzťahu k žiadaným oprávneným výdavkom overil 100 % finančných prostriedkov, pričom zistil formálne nedostatky, ktoré boli odstránené počas overovania. Na nápravu zistených nedostatkov boli stanovené opatrenia. RO potvrdil oprávnenosť výdavkov.

3. Účinnosť riadiaceho a kontrolného systému operačného programu

V rámci systému riadenia, kontroly, hodnotenia a monitorovania pre pomoc poskytovanú v rámci štrukturálnych fondov, Systému riadenia ŠF a KF, Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov a testu výstupných dokumentov v zmysle čl. 60 všeobecného nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 je riadiaci a kontrolný systém na požadovanej úrovni.

Kontrolu vykonáva subjekt v zmysle príslušných riadiacich a metodických dokumentov implementácie (kontrola formálnej správnosti, odborného hodnotenia žiadostí o NFP,

monitorovania). Zavaznejsie nedostatky neboli zistené.

Z á v e r

Programový dokument OPV je referenčným dokumentom pre programové obdobie 2007 – 2013, na základe ktorého bude poskytovaná podpora na rozvoj ľudských zdrojov, s využitím zdrojov ESF a národných zdrojov.

Konkrétne opatrenia sa zameriavajú na posilnenie ľudského kapitálu, najmä prostredníctvom podpory vzdelávania v jednotlivých segmentoch vzdelávacieho systému. Z geografického hľadiska pokrýva OPV celé územie SR a v rámci celkovej finančnej alokácie na roky 2007 - 2013 je preň vyčlenených 617 801 578 EUR (18 611 890 339 SKK).

Cieľom OPVaV je najmä modernizácia a zefektívnenie systému podpory výskumu a vývoja a skvalitnenie infraštruktúry vysokých škôl. Finančná alokácia z EFRR pre OPVaV na roky 2007-2013 predstavuje sumu 1 209 415 373 EUR (36 434 847 527 SKK).

V pôsobnosti MŠ SR ako RO bolo k 31.12.2008 vyhlásených celkom 26 výziev a priamych zadaní, z toho 18 výziev a priamych zadaní v rámci OPV a 8 výziev v rámci OPVaV.

V roku 2009 bolo ku dňu kontroly 03.04.2009 vyhlásených celkom 7 výziev a priamych zadaní.

Kontrolou bolo zistené, že v systéme elektronického predkladania žiadostí cez verejný portál ITMS tento nespĺňa požiadavky spoľahlivosti predovšetkým v tom, že nie je súlad medzi dokumentmi uvedenými v Systéme riadenia s výstupmi zadanými v ITMS, v skupinách výdavkov sú neúplné číselníky v ITMS, sú požadované mnohé zbytočné údaje pri registrácii žiadostí o NFP v ITMS, ktoré po ukončení prechodného obdobia zanikli, systém v používaní „zamrzá“, zlyháva spojenie s DataCentrom, s neúčinným opätovným prihlasovaním sa užívateľov, vyskytujú sa systémové chyby, napr. pri registrácii žiadosti o NFP nie je možnosť exportovať výstupy z ITMS, sú zle nastavené práce s rozpočtom a jeho možnými úpravami po predbežnej finančnej kontrole, textové polia sú krátke a nevyhovujú napr. potrebám hodnotiaceho procesu. Dôsledkom je skutočnosť, že užívatelia systému sa musia prispôbovať jeho možnostiam, namiesto toho, aby sa systém prispôbil reálnym potrebám implementačných procesov.

Preverením spôsobu vykonávania povinností vyplývajúcich RO zo Systému riadenia ŠF a KF pri implementácii formou národných projektov s priamym zadaním bol zistený značný časový odstup medzi vyhlásením národného projektu a uzavretím zmluvy o poskytnutí NFP, ktorý v zistených prípadoch predstavoval viac ako 6 mesiacov, čo indikuje posun realizácie projektu a napĺňanie cieľa.

V rámci OPVaV bolo k 31.12.2008 prijatých 143 žiadostí o NFP s celkovou výškou žiadaných prostriedkov z EFRR v sume 273 594 020 EUR (8 242 293 446 SKK), z ktorých 52 žiadostí bolo zamietnutých. Dôvodmi zamietnutia boli nesplnené kritériá oprávnenosti a úplnosti v rámci kontroly formálnej správnosti. Schválených bolo 70 žiadostí o NFP v celkovej sume 116 938 190 EUR (3 522 879 912 SKK), čo predstavuje 42,7 % požadovanej výšky finančných prostriedkov z EFRR. Zazmluvnených projektov bolo 21 v celkovej sume 68 038 880 EUR (2 049 739 298 SKK), z ktorých 10 sa začalo realizovať. Žiaden projekt nebol ukončený. Kontrolou realizácie výziev v OPVaV bolo zistené viacnásobné nedodržanie 100-dňovej lehoty na oznámenie o schválení/neschválení žiadosti o NFP v zmysle čl. 4.2.2 ods. 89 Systému riadenia ŠF a KF (so súhlasom CKO).

V čase kontroly boli v roku 2009 v pôsobnosti MŠ SR vyhlásené 2 výzvy v OPV a 4 v OPVaV. Na základe výsledku kontroly možno konštatovať, že nedostatky, resp. nesúlad v lehotách, vyplývajú najmä z nejednoznačne stanovených podmienok schvaľovacieho procesu žiadostí (napr. lehota na oznámenie o schválení či neschválení žiadosti o NFP), zmien harmonogramu na základe

spoločenských a hospodárskych požiadaviek.

Čerpanie finančných prostriedkov na spolufinancovanie bolo k 31.12.2008 v rámci OPV vo výške 915 651 EUR (27 584 902 SKK), t.j. 0,13 % alokovaných prostriedkov a v rámci OPVaV bolo čerpaných celkom 809 367 EUR (24 383 000 SKK), čo je 3,8 % alokovaných prostriedkov. Finančné prostriedky čerpala Agentúra na Technickú pomoc na kapitálové výdavky – nákup výpočtovej techniky, personálne výdavky – refundácie miezd a publicitu – inzeráty, televízne šoty a pod.

Správa o výsledku kontroly bola zaslaná pre informáciu Výboru Národnej rady SR pre financie, rozpočet a menu, Výboru Národnej rady SR pre vzdelanie, mládež, vedu a šport, Výboru Národnej rady SR pre európske záležitosti, podpredsedovi vlády a ministrovi školstva SR.